

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

JÁN MAZÁK

15 päivänä syyskuuta 2011¹

I Johdanto

1. Ennakkoratkaisupyyntö koskee Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten (jäljempänä AKT-valtiot) sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen Cotonoussa 23.6.2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen (jäljempänä sopimus)² liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan, joka koskee AKT-valtioista peräisin olevien tavaroiden alkuperäselvityksen tarkastamista, ja yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92³ (jäljempänä tullikoodeksi) 220 artiklan 2 kohdan b alakohtaan sisältyvien perusteltua luottamusta koskevien sääntöjen tulkintaa.

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

2 – EYVL 2000, L 317, s. 3. Sopimus hyväksyttiin unionin puolesta 19.12.2002 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2003/159/EY; sopimus tuli voimaan 1.4.2003.

3 – EYVL L 302, s. 1, sellaisena kuin tämä oli viimeksi muutettuna tosiseikkojen tapahtumahetkellä voimassa olleella yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 muuttamisesta 16.11.2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2700/2000 (EYVL L 311, s. 17).

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

2. Sopimuksen mukaan tiettyjä AKT-valtioiden alkuperä tuotteita, mukaan lukien tekstiilejä, yhteisöön tuotaessa ei sovelleta valmisteluvaiheen aikana tulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia maksuja.⁴

3. Sopimuksen liitteessä V oleva pöytäkirja 1 koskee käsitteen ”alkuperä tuotteet” (jäljempänä myös peräisin olevat tuotteet) määrittelyä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä. Kyseisen pöytäkirjan 2 artiklassa⁵ määrätään seuraavaa:

”Liitteessä V esitettyjä kaupallista yhteistyötä koskevia määräyksiä sovellettaessa seuraavia tuotteita pidetään AKT-valtioiden alkuperä tuotteina:

a) tämän pöytäkirjan 3 artiklan mukaiset AKT-valtioissa kokonaan tuotetut tuotteet;

4 – Ks. vastaavasti sopimuksen liitteessä V oleva 1 artikla.

5 – Joka on sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa II osastossa, jonka otsikkona on ”Käsitteen ’alkuperä tuotteet’ määrittely”.

- b) AKT-valtioissa tuotetut tuotteet, joiden valmistuksessa on käytetty muita kuin siellä kokonaan tuotettuja aineksia, jos näille aineksille on suoritettu AKT-valtioissa tämän pöytäkirjan 4 artiklan mukainen riittävä valmistus tai käsittely.

--”

4. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa 14 artiklassa⁶ määrätään seuraavaa:

”AKT-valtioiden alkuperätuotteet saavat yhteisöön tuotaessa liitteen V mukaiset etuudet, jos niistä esitetään joko:

- a) -- EUR.1-tavaratodistus --”

5. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa 15 artiklassa, jonka otsikkona on ”EUR.1-tavaratodistuksen antamismenettely”, määrätään seuraavaa:

”1. Viejämään tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen viejän tai tämän

valtuuttaman edustajan viejän vastuulla teke-
mästä kirjallisesta hakemuksesta.

--

3. EUR.1-tavaratodistusta hakevan viejän on oltava valmis milloin tahansa sen vievän AKT-valtion tulliviranomaisten pyynnöstä, jossa EUR.1-tavaratodistus annetaan, esittämään kaikki tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan tuotteiden alkuperäasema sekä tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttyminen.

--”

6. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa 28 artiklassa, jonka otsikkona on ”Alkuperäselvityksen ja todistusasiakirjojen säilyttäminen”, määrätään seuraavaa:

”1. Viejän, joka hakee EUR.1-tavaratodistusta, on säilytettävä 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat vähintään kolme vuotta.”

7. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa 32 artiklassa,⁷ jonka otsikkona on ”Alkuperäselvityksen tarkastaminen”, määrätään seuraavaa:

”1. Alkuperäselvityksen jälkitarkastus suoritetaan pistokokein tai aina kun tuojamaan

6 – Joka on sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa IV osastossa, jonka otsikkona on ”Alkuperäselvitys”.

7 – Joka on sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa V osastossa.

tulliviranomaisilla on aihetta epäillä tällaisten asiakirjojen aitoutta, tuotteiden alkuperäase-
maa tai muiden tässä pöytäkirjassa määrätty-
jen vaatimusten täyttymistä.

AKT-valtioiden tai jonkin muun 6 artiklas-
sa tarkoitetun maan alkuperätuotteina ja
täyttävätkö ne tämän pöytäkirjan muut
vaatimukset.

--

2. Edellä 1 kohdan määräyksiä sovellet-
taessa tuojamaan tulliviranomaiset palaut-
tavat viejämään tulliviranomaisille EUR.1-
tavaratodistuksen ja kauppalaskun, jos se on
esitetty, kauppalaskuilmoituksen tai näiden
asiakirjojen jäljennökset ja esittävät tarvitta-
essa perusteet tiedustelun tekemiseen. Jälki-
tarkastuspyynnön tueksi toimitetaan kaikki
asiakirjat ja saadut tiedot, joiden perusteella
alkuperäselvityksessä olevia tietoja voidaan
epäillä virheellisiksi.

7. Jos tarkastusmenettely tai muut käytet-
tävissä olevat tiedot näyttävät osoittavan,
että tämän pöytäkirjan määräyksiä rikotaan,
AKT-valtio suorittaa omasta aloitteestaan tai
yhteisön pyynnöstä tarvittavat tutkimukset
tai toteuttaa toimenpiteet tällaisten tutkimus-
ten suorittamiseksi asianmukaista kiireelli-
syyttä noudattaen, jotta tällaiset rikkomuk-
set voidaan todeta ja estää; tätä tarkoitusta
varten asianomainen AKT-valtio voi pyytää
yhteisöä osallistumaan näihin tutkimuksiin."

3. Tarkastuksen suorittavat viejämään tul-
liviranomaiset. Tätä varten niillä on oikeus
vaatia todistusaineistoa ja tarkastaa viejän ti-
lejä tai tehdä muita tarpeelliseksi katsomiaan
tarkastuksia.

8. Tullikoodeksin 220 artiklassa säädetään
seuraavaa:

--

5. Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tar-
kastusta pyytäneille tulliviranomaisille niin
pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on
käytävä selvästi ilmi, ovatko asiakirjat ai-
toja ja voidaanko kyseisiä tuotteita pitää

"1. Jos tullivelasta johtuvaa tullien määrää ei
ole kirjattu tileihin 218 ja 219 artiklan mukai-
sesti, tai jos se on kirjattu tileihin lain mukaan
kannettavaa määrää pienempänä, kannettava
tai kannettavaksi jäävä tullien määrä on kir-
jattava tileihin kahden päivän kuluessa siitä
päivästä, jona tulliviranomaiset ovat toden-
neet tilanteen ja voivat laskea lain mukaan
kannettavan tullien määrän sekä osoittaa
velallisen (jälkikäteen tapahtuva tileihin kir-
jaaminen). Tätä määräaikaa voidaan pidentää
219 artiklan mukaisesti.

2. Lukuun ottamatta 217 artiklan 1 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitettuja tapauksia tileihin kirjaaminen ei tapahdu jälkikäteen, jos:

a) --

b) lain mukaan kannettavien tullien määrät ovat jääneet kirjaamatta tileihin tulliviranomaisen erehdyksen vuoksi, jota osaltaan vilpittömässä mielessä toiminut ja kaikkia voimassa olevia tulli-ilmoitusta koskevia säännöksiä noudattanut velan maksamisesta vastuussa oleva henkilö ei ole voinut kohtuudella havaita.

Jos tavaroiden tullietuuskohteluun oikeuttavan aseman määrittämisessä noudatetaan hallinnollisen yhteistyön järjestelmää, johon kolmannen maan viranomaiset osallistuvat, näiden viranomaisten toimesta tapahtuvaa virheelliseksi osoittautuvan todistuksen antamista pidetään erehdyksenä, jota ei ole edellisessä alakohdassa tarkoitettulla tavalla voitu kohtuudella havaita.

Virheellisen todistuksen antamista ei kuitenkaan pidetä erehdyksenä, jos todistus perustuu viejän antamaan virheelliseen selvitykseen tosiasioista, paitsi erityisesti silloin, kun on ilmeistä, että todistuksen antaneet viranomaiset tiesivät tai niiden olisi pitänyt tietää, että tavarat eivät olleet oikeutettuja etuuskohteluun.

Velan maksamisesta vastuussa olevan henkilön vilpittömään mieleen voidaan vedota, jos hän pystyy osoittamaan toimineensa kyseisten kaupallisten toimien aikana asianmukaista huolellisuutta noudattaen varmistaakseen, että kaikki etuuskohtelun edellytykset ovat täyttyneet.

Velan maksamisesta vastuussa oleva henkilö ei voi kuitenkaan vedota vilpittömään mieleen, jos komissio on julkaissut Euroopan [unionin] virallisessa lehdessä ilmoituksen, jossa todetaan, että on perusteltua aihetta epäillä, ettei edunsaajamaa sovelta etuuskohtelujärjestelmää moitteettomasti;

c) tulliviranomaisten ei komiteamenettelyä noudattaen annettujen säännösten mukaan tarvitse jälkikäteen kirjata tileihin tiettyä määrää pienempiä tullien määriä.”

III Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

9. Afasia Knits Deutschland GmbH (Afasia) kuuluu yritysyhmään, jonka kotipaikka on Hongkongissa ja joka on perustanut Jamaikan yrityksiä, jotka valmistavat tekstiilejä Kiinan kansantasavallasta (jäljempänä Kiina) peräisin olevista aineksista ja vievät niitä unioniin. Afasia osti yhdeltä kyseisiin jamaikalaisiin yrityksiin kuuluvalta ARH Enterprises Ltd -nimiseltä yritykseltä (jäljempänä

ARH) useita tekstiiliä vuonna 2002. Afasia luovutti tekstiilit sopimuksen mukaisesti tulittomina vapaaseen liikkeeseen unionissa, ilmoitti alkuperämaaksi Jamaikan ja esitti vastaavat EUR.1-tavaratodistukset.

10. Ennakkoratkaisupyyntöön mukaan kaikki vuosina 2002–2004 annetut tavaratodistukset tarkastettiin komission (Euroopan petostentorjuntaviraston, jäljempänä OLAF) Jamaikaa maaliskuussa 2005 sääntöjenvastaisuuksia koskevien epäilyjen vuoksi tekemän tarkastuskäynnin yhteydessä. Tarkastuksessa todettiin, että jamaikalaiset viejät (mukaan lukien ARH) olivat rikkoneet sopimuksen määräyksiä, koska vietyjä tuotteita ei ollut – kuten alkuperää koskevissa edellytyksissä edellytetään – valmistettu pelkästään Kiinasta peräisin olevasta langasta, vaan suurin osa tai kaikki unioniin viedyistä tavaroista oli joko valmistettu Kiinasta peräisin olevista valmiista neulotuista tai virkatuista osista tai oli jälleenvietyjä Kiinasta peräisin olevia valmiita tekstiilejä. Jotkin unioniin viedyistä tavaroista oli saatettu valmistaa Kiinasta peräisin olevista langoista, sillä Kiinasta oli toimitettu pieniä määriä lankaa, mutta viejät eivät pystyneet osoittamaan niistä valmistettujen tuotteiden tarkkaa määrää. Komission mukaan jamaikalaiset viejät olivat antaneet EUR.1-tavaratodistuksia koskevissa hakemuksissaan vääriä tietoja yhteisöön vietyjen tavaroiden alkuperästä, mikä Jamaikan viranomaisten oli vaikea havaita tavaroiden alkuperän ammattimaisen peittämisen vuoksi. Jamaikan tullihallinto päätteli, että annetut

tavaratodistukset olivat aitoja mutta virheellisiä tavaroiden todistetun alkuperän osalta ja näin ollen pätemättömiä. Tutkintaryhmä kuitenkin vahvisti, että tullihallinto oli toiminut vilpittömässä mielessä ja asianmukaista huolellisuutta noudattaen.

11. Tarkastuskäynnillä tehdyistä havainnoista ja niistä tehdyistä päätelmistä laadittiin 23.3.2005 pöytäkirja, jonka allekirjoittivat tarkastuskäynnille osallistuneet henkilöt sekä Jamaikan hallituksen puolesta ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäällikkö.

12. Hauptzollamt Hamburg-Hafen kantoi tullit maahantuoduista tavaroista jälkitullauksin.

13. Sen jälkeen, kun Afasian oikaisuvaatimus oli hylätty, se nosti kanteen, minkä seurauksena Finanzgericht Hamburg kumosi maksuunpanomääräyksen ja totesi, ettei tuontierien osalta esitettyjä tavaratodistuksia ollut tehokkaasti todettu pätemättömiksi. Finanzgericht Hamburg katsoi, ettei riitautettuja tavaratodistuksia voitu pitää pätemättöminä, koska niiden jälkitarkastuksen tulokset eivät – kuten sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa 32 artiklassa edellytetään – perustu Jamaikan tullihallinnolle osoitettuun

jälkitarkastuspyyntöön ja sen suorittamiin tutkimuksiin vaan unionin tarkastuskäynnin yhteydessä suoritettuihin (OLAFin) tutkimuksiin. Finanzgericht Hamburgin mukaan 23.3.2005 tehty pöytäkirja on laadittu paperille, jonka ylätunnukseen on painettu Euroopan komission tunnistetiedot, ja otsikkona on ”Tarkastuskäynnin yhteydessä tehdyt päätelmät”, joten kyseessä eivät ole Jamaikan hallituksen päätelmät, vaikka myös ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäällikö on allekirjoittanut kyseisen pöytäkirjan.

14. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuinen sijaan katsoo, että Jamaikassa annettujen tavaratodistusten jälkitarkastusta ja tarkastuksen tuloksia voidaan pitää sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan mukaisina. Viejävaltio voi suorittaa pöytäkirjan 1 määräysten noudattamista koskevat tutkimukset joko omasta aloitteestaan tai unionin pyynnöstä (pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohta). Pynnön voi esittää myös komissio (OLAF). OLAF toteutti Jamaikaan tehdyn unionin tarkastuskäynnin Jamaikan ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön pyynnöstä hallinnollisen ja tarkastusyhteistyön puitteissa koordinoitakseen yhdeksässä jäsenvaltiossa sääntöjenvastaisuuksien vuoksi aloitettuja tutkimuksia. Jamaikan viranomaisten toteamaa EUR.I-tavaratodistusten pätemättömyyttä ei voida myöskään pitää tehottomana sillä perusteella,

että tutkimuksen on pääasiallisesti suorittanut komissio (OLAF) ja Jamaikan tullihallinto on ainoastaan avustanut siinä.

15. Siinä tapauksessa, että EUR.I-tavaratodistukset todetaan pätemättömiksi sopimuksen liitteessä V olevan pöytäkirjan 1 mukaisen jälkitarkastuksen perusteella, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että tullikoodeksin 220 artiklan 1 kohtaan sisältyvät edellytykset ovat täyttyneet ja että toisin kuin Finanzgericht Hamburg on katsonut, on kyseenalaista, voiko Afasia vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla luottamuksensuojaan. Finanzgericht Hamburg on katsonut, että jälkitarkastuksen tulokset eivät koske konkreettisia tavaratodistuksia ja näin ollen Afasian tuontitavaroita varten annettuja tavaratodistuksia, koska tiettyä, vaikkakin pientä määrää kiinalaista lankaa oli käsitelty Jamaikassa, minkä vuoksi on ainakin mahdollista, että kyseiset Afasian maahantuomat tavarat täyttivät alkuperää koskevat edellytykset.

16. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo myös, että alemman oikeusasteen tuomioistuimen näkemys, jonka mukaan Afasia voi joka tapauksessa vedota tullikoodeksin

220 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla luottamuksensuojaan, koska tarkastuskäynnin yhteydessä suoritettun tutkimuksen tuloksista ei voida päätellä, että virheelliset tavaratodistukset perustuivat viejän antamiin väärin tietoihin, perustuu kyseenalaiseen unionin oikeuden tulkintaan.

17. Tässä tilanteessa Bundesfinanzhof päätti 29.6.2010 lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Kun kyseessä on pääasian kaltainen tapaus, jossa viejää on todennut tietyinä ajanjaksona annetut tullietuuskohtelutodistukset pätemättömiksi, koska tavaroiden alkuperää ei ole voitu vahvistaa jälkitarkastuksen perusteella, mutta jossa jotkin vientitavarat saattavat täyttää alkuperää koskevat edellytykset, voiko tullivelan maksamisesta vastuussa oleva vedota yhteisön tullikooduksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan nojalla luottamuksensuojaan sillä perusteella, että hänen tapauksessaan esitetyt tullietuuskohtelutodistukset olivat mahdollisesti virheetömiä ja perustuivat näin ollen viejän antamaan virheetömään selvitykseen tosiasioista?"

"1) Onko Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen liitteessä V olevan käsitteen 'alkuperä tuotteet' ('peräisin olevat tuotteet') määrittelystä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä tehdyssä pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan kanssa soposoinnussa se, että Euroopan komissio suorittaa alkuperäselvityksen jälkitarkastuksen viejämäassa pääasiallisesti itse, vaikkakin viejään viranomaisten tuella, ja ovatko kyseessä edellä mainitussa määräyksessä tarkoitettujen tarkastuksen tulokset, kun komission tällä tavoin saamat tarkastuksen tulokset kirjataan pöytäkirjaan, jonka myös viejään hallituksen edustaja allekirjoittaa?"

IV Asian käsittely unionin tuomioistuimessa

18. Afasia, Italian hallitus, Tšekin hallitus ja komissio esittivät kirjallisia huomautuksia. Afasia ja komissio esittivät suullisia huomautuksia 7.7.2011 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

V Arviointi

katsoa kyseisiä teksteillejä koskevat EUR.1-tavaratodistukset pätemättömiksi.

A Ensimmäinen kysymys

19. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee sitä, missä määrin Euroopan komissio/petostentorjuntavirasto (OLAF) on osallistunut pääasiassa kyseessä olevien tekstiilien alkuperäselvityksen jälkitarkastukseen, ja sitä, oliko 23.3.2005 päivätty komission tarkastuskäynti⁸ Jamaikaan koskeva raportti tai pöytäkirja (jäljempänä pöytäkirja), joka on laadittu paperille, jonka ylätunnukseen on painettu Euroopan komission/Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tunnistetiedot ja jonka ovat allekirjoittaneet ensinnäkin ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäällikkö Jamaikan hallituksen puolesta ja toiseksi useat muut osapuolet Euroopan komission/Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) ja jäsenvaltioiden puolesta, sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan mukainen. Ennakkoratkaisupyynnöstä ja unionin tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, että on epäselvää, onko pääasiassa kyseessä olevien tekstiilierien alkuperäselvityksen jälkitarkastus ollut lainmukainen ja onko ollut lainmukaista

20. Sopimuksen mukaisesti Jamaikasta peräisin oleviin teksteilleihin sovelletaan etuuskohtelua eikä niistä siten peritä tulleja unioniin tuonnin yhteydessä, kun esitetään muun muassa EUR.1-tavaratodistus.⁹ Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 määritetään ”alkuperä tuotteiden” käsite ja otetaan käyttöön hallinnollisen yhteistyön järjestelmä muun muassa unionin ja sen jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden välillä. Tämä järjestelmä perustuu samanaikaisesti sekä tehtävienjako- koon että keskinäiseen luottamukseen kyseessä olevan jäsenvaltion viranomaisten ja kyseessä olevan AKT-valtion viranomaisten välillä.¹⁰

21. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 15 artiklan mukaisesti Jamaikan viranomaiset vastaavat EUR.1-tavaratodistuksen antamisesta ja pääasiassa kyseessä olevien tekstiilien alkuperän tarkastamisesta. Tuoja jäsenvaltion viranomaisten on tunnustettava niiden jamaikalaista alkuperää koskevien EUR.1-tavaratodistusten pätevyys, joissa tekstiilien alkuperäksi todistetaan Jamaika.¹¹

8 – Huomautan, että tällaiset tarkastuskäynnit eivät ole epävalisia. Ks. esim. yhdistetyt asiat C-153/94 ja C-204/94, Faroe Seafood ym., tuomio 14.5.1996 (Kok., s. I-2465, 16 kohta); asia C-97/95, Pascoal & Filhos, tuomio 17.7.1997 (Kok., s. I-4209, 15 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja asia C-442/08, komissio v. Saksa, tuomio 1.7.2010 (Kok., s. I-6457, 30 kohta).

9 – Ks. sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 oleva 14 artikla.

10 – Ks. analogisesti edellä alaviiteessä 8 mainittu asia komissio v. Saksa, tuomion 70 kohta ja yhdistetyt asiat C-23/04–C-25/04, Sfakianakis, tuomio 9.2.2006 (Kok., s. I-1265, 21 kohta).

11 – Ks. analogisesti edellä alaviiteessä 8 mainittu asia komissio v. Saksa, tuomion 73 kohta ja edellä alaviiteessä 10 mainitut yhdistetyt asiat Sfakianakis, tuomion 37 kohta.

Lisäksi Jamaikan viranomaisten on sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan mukaisesti jälkikäteen tarkastettava, onko alkuperäsääntöjä noudatettu. Lisäksi Jamaikan viranomaisten jälkitarkastuksen yhteydessä tekemät päätelmät sitovat tuojajäsenvaltion viranomaisia.¹² On siten selvää, että sopimuksen liitteessä V olevan pöytäkirjan 1 mukaisesti AKT-viejävaltion viranomaiset, eikä komissio tai viejäjäsenvaltio, ovat parhaimmasta asemasta tarkastamaan suoraan ne tosiseikat, joiden perusteella kyseisten tavaroiden alkuperä määräytyy.¹³

kyseisiä tuotteita pitää AKT-valtioiden alkuperätuotteina.

22. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 1 kohdan mukaisesti alkuperäselvityksen jälkitarkastus suoritetaan pistokokein tai aina kun tuojamaan tulliviranomaisilla on aihetta epäillä muun muassa tuotteiden alkuperäasemaa. Lisäksi sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 5 kohdan mukaisesti tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tarkastusta pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selvästi ilmi, ovatko asiakirjat aitoja ja voidaanko

23. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdassa otetaan käyttöön lisämenettely pöytäkirjan määräysten rikkomisen toteamiseksi ja estämiseksi. Tutkimuksia voidaan suorittaa 32 artiklan 7 kohdan mukaisesti minkä tahansa käytettävissä olevien tietojen, jotka saattavat osoittaa, että sopimuksen liitteessä V olevan pöytäkirjan 1 määräyksiä rikotaan, perusteella.¹⁴ Lisäksi 32 artiklan 7 kohdasta ilmenee, että AKT-valtiolla on oikeus suorittaa itse tutkimuksia tai huolehtia siitä, että tällaiset tutkimukset suoritetaan sen puolesta, tällaisten rikkomusten toteamiseksi ja estämiseksi. Saman määräyksen perusteella AKT-valtio voi myös pyytää unionia osallistumaan tällaisiin tutkimuksiin.

24. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohtaan ei sisälly määräystä siitä, missä muodossa suoritettujen tutkimusten tulokset on esitettävä, jotta ne sitovat tuojajäsenvaltion viranomaisia. Tämän vuoksi katson, että tuojajäsenvaltion

12 – Ks. analogisesti edellä alaviitteessä 8 mainittu asia komissio v. Saksa, tuomion 73 kohta.

13 – Ks. analogisesti edellä alaviitteessä 8 mainittu asia komissio v. Saksa, tuomion 71 kohta.

14 – Tutkimukset eivät siten välttämättä perustu pistokokein suoritettuihin jälkitarkastuksiin tai tuojajäsenvaltion tulliviranomaisten pyynnöstä suoritettuihin jälkitarkastuksiin.

viranomaisten tullien kantamista koskevilta toimenpiteiltä ei voida edellyttää tällaisessa tilanteessa mitään erityistä muotoa.¹⁵ Eri-tyisten muotovaatimusten puuttuminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että tulosten ei tarvitse täyttää tiettyjä vähimmäisvaatimuksia, jotta ne sitovat tuojajäsenvaltion viranomaisia. Vaikka pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 5 kohtaan ei myöskään sisälly määräystä erityisestä muodosta, jossa tarkastuksia tämän artiklan mukaisesti pyytävälle viranomaisille on ilmoitettava näiden tarkastusten tuloksista, näiden tulosten on muuan muassa osoitettava selvästi, voidaanko asianomaisia tuotteita pitää AKT-valtiosta peräisin olevina tuotteina. Käsitykseni mukaan 32 artiklan 7 kohtaa on tulkittava siten, että siinä asetetaan analoginen selvyyttä koskeva velvoite oikeusvarmuuden ja keskinäisen yhteistyön varmistamiseksi.¹⁶

25. Katson, että tuojajäsenvaltion viranomaiset voivat vaatia tulleja maksettaviksi sellaisen kolmansien osapuolten, jotka ovat muita kuin AKT-valtion viranomaisia, sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdan nojalla suorittamien tutkimusten perusteella, ainoastaan silloin, kun näiden tutkimusten tulokset osoittavat selvästi, että kyseisiä tuotteita ei voida pitää AKT-valtioista peräisin olevina tuotteina, ja kun kyseinen valtio tunnustaa yksiselitteisesti kirjallisesti, että se on hyväksynyt tulokset. Kirjallisen tunnustamisen tai vahvistuksen tulisi mielestäni olla päivätty ja AKT-valtion puolesta allekirjoitettu.

26. Pääasian olosuhteiden osalta katson, että sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdasta seuraa, että sillä ei ole merkitystä, suorittiko komissio/OLAF pääasiallisesti itse alkuperäselvityksen jälkitarkastuksen Jamaikassa, vaikkakin tämän valtion viranomaisten avustamana, jos Jamaika huolehti siitä, että komissio/OLAF suoritti kyseiset tutkimukset, ja jos kyseinen valtio hyväksyi näiden tutkimusten tulokset.

15 – Ks. analogisesti edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Pascoal & Filhos. Kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että viejävaltion viranomaisten tuojajäsenvaltion viranomaisille EUR.1-todistuksen jälkitarkastuksen päätyttyä lähettämää ilmoitusta, jossa viejävaltion viranomaiset ainoastaan totesivat, että kyseinen todistus oli annettu perusteettomasti ja sen vuoksi peruutettava, perustelematta tätä peruuttamista, on pidettävä kyseiseen asiaan sovellettavassa lainsäädännössä tarkoitettuna tarkastuksen tuloksena ja että tuojajäsenvaltion viranomaisilla on oikeus ryhtyä kantamattomien tullien kantamista koskeviin toimenpiteisiin ainoastaan tällaisen ilmoituksen perusteella, eikä niiden tarvitse selvittää maahantuotujen tavaroiden todellista alkuperää.

16 – Ks. myös edellä alaviitteessä 8 mainittu asia komissio v. Saksa, tuomion 78 kohta. Kyseisessä asiassa unionin tuomioistuin totesi, että saatuaan päätökseen joidenkin jäsenvaltioiden ja komission vaatiman jälkitarkastuksen Unkarin viranomaiset olivat osoittaneet selvällä tavalla 26.5.1998 päivätyskirjeessä, että alkuperäsääntöjä ei ollut noudatettu tuottaessa Saksaan ne ajoneuvot, jotka ilmenevät kirjeeseen liitettyistä asiakirjoista ja tietokonetiedostoista, ja ne antoivat näin ollen tuojajäsenvaltion viranomaisille riittävästi selkeitä tietoja, joiden perusteella nämä pystyivät katsomaan, että kyseessä olevat todistukset oli peruutettu (kursivointi tässä).

27. Pöytäkirjan mukaan OLAF teki hallinnolliseen ja tarkastusyhteistyöhön liittyvän tarkastuskäynnin Jamaikaan ”Jamaikan ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön pyynnöstä”, ”pyrkimyksenään tarkastaa kyseinen vienti Jamaikasta yhteisöön”. Pöytäkirjassa

todetaan, että Jamaikan ”ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriö, tullihallinto, kaupakamari ja Jamaica Promotion Corporation (JAMPRO) toimivat tarkastustoimenpiteiden aikana täydessä yhteistyössä Cotonoun sopimuksen pöytäkirjan 1 mukaisesti”. Lisäksi ”ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön ja asianomaisen vapaa-alueen edustajat vierailivat yhteisön ryhmän kanssa yritysten toimitiloissa”. Lisäksi pöytäkirjassa todetaan, että tarkastuksista tehdyt päätelmät olivat Jamaikan hallituksen edustajien ja OLAFin tekemiä. Haluan myös painottaa sitä, että sen lisäksi, että pöytäkirjassa esitetään ”yhteiset tarkastukset”¹⁷ ja niistä tehdyt yhteiset päätelmät, siinä todetaan, että ”Jamaikan tullihallinto katsoo siten, että ne EUR.1-tavaratodistukset, jotka on annettu 1.1.2002 alkaen ja tähän päivään saakka, ovat tämän tutkinnan kohteena olevien erien osalta aitoja, mutta siitä huolimatta virheellisiä kyseisten tavaroiden alkuperäaseman osalta ja näin ollen pätemättömiä.”

28. Pöytäkirjasta ilmenee siten, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastuksia koskevin varauksin, että Jamaika huolehti siitä, että OLAF suoritti kyseiset tutkimukset,

ja että Jamaikan viranomaiset osallistuivat jossain määrin näihin tutkimuksiin ja lopulta hyväksyivät niiden tulokset täysin. Vaikuttaa myös siltä, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastuksia koskevin varauksin, että Jamaikan tulliviranomaiset ovat yksiselitteisesti todenneet, että aikavälillä 1.1.2002–23.3.2005 annetut EUR.1-tavaratodistukset olivat pätemättömiä kyseessä olevien tekstiilien osalta.

29. Pöytäkirjan on allekirjoittanut Jamaikan hallituksen puolesta ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäällikkö. Se seikka, että pöytäkirjan ovat allekirjoittaneet myös eräät muut osapuolet Euroopan komission/Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) ja jäsenvaltioiden puolesta ja että se on laadittu paperille, jonka ylätunnukseen on painettu Euroopan komission/Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tunnistetiedot, ei käsitykseni mukaan millään tavoin vähennä tai horjuta ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäällikön Jamaikan hallituksen puolesta suorittaman allekirjoituksen sitovuuutta.

30. Huomautan, että Afasia on myös väittänyt, että ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön kansliapäällikkö ylitti Jamaikan

17 – Pöytäkirjassa käytetty terminologia.

lainsäädännön mukaisen toimivaltansa.¹⁸ Mikään ennakkoratkaisupyyntö ei viittaa siihen, että kansliapäällikkö olisi ylittänyt toimivaltansa ja ettei hän olisi ollut toimivaltainen edustamaan sitovasti Jamaikaa pöytäkirjan sisällön osalta. Kun otetaan lisäksi huomioon, että sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdassa ei viitata mihinkään erityiseen elimeen tai yksikköön ja vaan ainoastaan AKT-valtioon, kysymys siitä, mikä valtion elin tai yksikkö voi tämän määräyksen mukaisesti edustaa sitovasti AKT-valtiota, on ratkaistava asianomaisen valtion lainsäädännön eikä unionin oikeuden perusteella.¹⁹ Kun jäsenvaltion tulliviranomaiset perivät tulleja sellaisen asiakirjan perusteella, jonka oli allekirjoittanut henkilö, joka vaikuttaa olevan toimivaltainen edustamaan sitovasti AKT-valtiota, ja kun ne eivät tullimaksujen perimisen hetkellä tienneet, että allekirjoittaja oli ylittänyt toimivaltansa, kyseinen tullimaksujen periminen on mielestäni ollut unionin oikeuden perusteella pätevä. Katson, että tällaisiin toimiin, joista toimivalta on väitetyksi ylitetty, on haettava muutosta asianomaisen AKT-valtion lainsäädännön mukaisesti.

31. Käsitykseni mukaan, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastuksia koskevin varauksin, pöytäkirja on sisällöltään ja muodoltaan niin selkeä, ettei voi olla perusteltua aihetta epäillä Jamaikan – ja itse asiassa Jamaikan tulliviranomaisten – kyseisten EUR.1-tavaratodistusten pätemättömyyttä koskevaa oikeudellista näkemystä ja niitä toiseikkoja ja olosuhteita, joiden perusteella ne omaksuivat tällaisen näkemyksen. Katson siksi, että oikeusvarmuuden periaatetta on noudatettu. Käsitykseni mukaan olisi liian muodollista ja keskinäisen yhteistyön periaatteen vastaista vaatia AKT-valtiota tai sen tulliviranomaisia ilmoittamaan suoraan jäsenvaltioiden tulliviranomaisille tietynlaisella asiakirjalla niiden tutkimusten tuloksista, jotka on suoritettu sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdan nojalla. Tällainen tarpeettoman jäykkä lähestymistapa, jota sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohta ei tue, vaarantaisi sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 muuan muassa unionin ja sen jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden välillä käyttöön otetun hallinnollisen yhteistyön järjestelmän.

18 – Afasia väittää, että ainoastaan teollisuus-, investointi- ja kauppaministeriö ja Trade Board Limited voivat tehdä tällaisen päätöksen.

19 – Huomautan, että esimerkiksi sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevassa 32 artiklan 3 kohdassa nimenomaisesti viitataan "viejämään tulliviranomaisiin". Tällaista viittausta ei selvästikään ole 32 artiklan 7 kohdassa, jossa viitataan "AKT-valtioon" ja jonka ymmärrän olevan muotoiltu tällä tavoin sopimuksen sopimuspuolten tahdon kuvastamiseksi.

32. Tämän vuoksi katson, että komissio voi sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdan mukaisesti suorittaa alkuperäselvityksen jälkitarkastuksen AKT-viejävaltiossa, jos AKT-valtio on huolehtinut siitä, että komissio suorittaa kyseisen jälkitarkastuksen sen puolesta, tai on pyytänyt komission suorittamaan sen

puolestaan ja jos kyseinen AKT-valtio on ilmaissut selkeästi asiakirjassa, joka on sellaisen henkilön päiväämä ja allekirjoittama, joka vaikuttaa olevan toimivaltainen edustamaan sitovasti tätä valtiota, että AKT-valtio on vahvistanut ja siten hyväksynyt kyseisen tarkastusten tulokset. Komissio voi ilmoittaa nämä tulokset tuojajäsenvaltion tulliviranomaiselle.

tilanteessa, jossa kaikkien kyseessä olevien tavaroiden alkuperästä ei ole esitetty näyttöä.

B *Toinen kysymys*

33. Bundesfinanzhof esitti unionin tuomioistuimelle myös toisen kysymyksen, joka koskee tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan tulkintaa siinä tapauksessa, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi. Kysymys liittyy siihen, että koska Kiinasta oli toimitettu pieniä määriä lankaa, osa unioniin viedyistä tavaroista saattaa olla valmistettu tästä langasta ja siten olla peräisin Jamaikalta ja kuulua etuuskohtelun piiriin. Viejät eivät kuitenkaan kyenneet jälkitarkastusten yhteydessä osoittamaan tällä tavoin valmistettujen tavaroiden tarkkaa määrää. Toinen kysymys koskee tuojalla tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla olevan luottamuksensuojan soveltamisalaa

34. Afasia katsoo, että vastakkaisen näytön puuttuessa EUR.1-tavaratodistuksia on pidettävä virheettöminä ja viejän antamaan tosiasioita koskevaan virheettömään selvitykseen perustuvina. Tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan mukaisesti tuoja ei voi olla vastuussa tulliveloista sellaisessa tilanteessa, jossa tavaroiden alkuperää ei ole voitu vahvistaa jälkitarkastuksissa ja jossa ei voida sulkea pois sitä, että osa viedyistä tavaroista täytti alkuperää koskevat edellytykset. Afasia katsoo, että Hauptzollamt Hamburg-Hafenin on osoitettava, että ARH antoi virheellisiä tietoja. Afasia väittää, että ARH ei toiminut huolimattomasti ja siten varmisti sen, etteivät tulliviranomaiset voineet esittää kyseessä olevaa näyttöä. ARH:n tehtaat tuhoutuivat hirmumyrskyssä vuonna 2004. Tällaisessa force majeure -tilanteessa todistustaakka on tulliviranomaisilla.

35. Tšekin hallitus katsoo, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa viejävaltion antamat etuuskohtelutodistukset on todettu pätemättömiksi, koska tavaroiden alkuperää ei kyetty vahvistamaan jälkitarkastuksissa, mutta jossa ei voida sulkea pois sitä, että osa tavaroista täyttää alkuperää koskevat

edellytykset, tullivelan maksamisesta vastuussa oleva voi vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla luottamuksensuojan periaatteeseen ainoastaan, jos kansallinen tuomioistuin katsoo, että tavaroiden alkuperän tunnistamisen mahdottomuus ei johdu siitä, että viejä on rikkonut velvollisuuksiaan, ja jos tulliviranomaiset eivät ole esittäneet muuta näyttöä, josta ilmenee, että viejä on antanut virheellisen selvityksen tosiasioista. Viejän velvollisuutta säilyttää tavaroiden alkuperää koskevat asiakirjat ei ole rikottu, jos nämä asiakirjat ovat tuhoutuneet luonnonkatastrofin seurauksena.

36. Koska OLAFin tutkimuksissa ei voitu vahvistaa tuotteiden etuuskohteluun oikeutavaa alkuperää, ja vaikka ei voitu sulkea pois sitä, että osa tavaroista täyttää alkuperää koskevat edellytykset, Italian hallitus katsoo, että tuoja ei voi vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla luottamuksensuojan periaatteeseen väittämällä, että sen kohdalla etuuskohtelutodistukset ovat virheettömiä.

37. Komissio katsoo, että toinen kysymys pitää muotoilla uudelleen. Kysymyksellä pyritään selvittämään, kenellä on todistustaakka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tietynä ajanjaksona annetut tavaratodistukset todettiin pätemättömiksi sillä

perusteella, että tavaroiden alkuperää ei voitu vahvistaa jälkitarkastuksissa, mutta jossa ei voida sulkea pois sitä, että osa viedyistä tavaroista täytti alkuperää koskevat edellytykset, ja jossa tuoja väittää, että sen tapauksessa toimitetut etuuskohteluun oikeuttavat alkuperätodistukset saattoivat olla virheettömiä, koska ne perustuivat viejän antamaan virheettömään selvitykseen tosiasioista.

38. Komissio väittää, että sellaisessa tilanteessa tulliviranomaisten sijasta tuojan, tai itse asiassa viejän, on osoitettava todistusten virheettömyys. Todistustaakkaa koskevia säännöksiä on sovellettava sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 28 artiklan, jossa viejän edellytetään säilyttävän vähintään kolmen vuotta asiakirjat, joilla todistetaan kyseessä olevien tuotteiden alkuperäasema, valossa. Komissio katsoo, että käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa, jossa tuoja kuuluu samaan yritysryhmään kuin viejä, asiakirjojen säilyttämisvelvollisuuden laiminlyönti ja näiden asiakirjojen menettämisen riski koskee ryhmää kokonaisuudessaan. Komissio katsoo, että Afasian väite, jonka mukaan se ei voi esittää asiakirjoja Jamaikan vuoden 2004 hirmumyrskyn takia, ei ole vakuuttava. Kun tuoja väittää, että sen tapauksessa toimitetut alkuperätodistukset saattoivat olla virheettömiä ja perustuivat

viejän antamaan virheettömään selvitykseen tosiasioista, tuojan on esitettävä todisteita, jotka vahvistavat todistuksiin sisältyvät tiedot.

39. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jälkitarkastuksen tarkoituksena on varmistaa EUR.1-tavaratodistuksessa ilmoitetun alkuperän oikeellisuus.²⁰ Silloin, kun jälkitarkastuksessa ei voida vahvistaa EUR.1-tavaratodistuksessa ilmoitettua tavaran alkuperää, on katsottava, että tavaran alkuperä on tuntematon ja että EUR.1-tavaratodistus ja tariffietuus on myönnetty väärin perusteiden.²¹ Näistä tavaroista on siten maksettava tuontitullit, jotka tulliviranomaisten on kannettava tullikoodeksin 220 artiklan 1 kohdan mukaisesti.²²

40. Ennakkoratkaisupyyntöön mukaan on mahdollista, että pieni määrä pääasiassa kyseessä olevista tekstiileistä tosiasiaassa täyttää

alkuperäsääntöä koskevat edellytykset. Koska kuitenkin vaikuttaa siltä, että nämä Jamaikalla valmistetut tekstiilit ovat sekoittuneet tekstiileihin, jotka eivät ole peräisin Jamaikalta, ja näitä tekstiilejä on siten mahdotonta erottaa viimeksi mainituista tekstiileistä, on mielestäni katsottava, että virheellisiä EUR.1-tavaratodistuksia annettiin kaikkien kyseessä olevien tekstiilien osalta.²³ Afasian väitteet, joiden mukaan Hauptzollamt Hamburg-Hafenin on esitettävä näyttöä siitä, että ARH antoi virheellisiä tietoja ilmoituksen jokaisen viedyn tavaraerän osalta, on mielestäni hylättävä. Todistustaakka on viejällä, jonka on kaikkien tarpeellisten todistusasiakirjojen avulla osoitettava, mitkä tekstiilierät ovat peräisin Jamaikalta.²⁴ Jos viejä ei voi suoriutua tästä todistustaakasta, kaikista kyseessä olevista tekstiilieristä on lähtökohtaisesti maksettava tuontitulleja, jotka tulliviranomaisten on kannettava tullikoodeksin 220 artiklan 1 kohdan nojalla.

20 – Asia C-293/04, *Beemsterboer Coldstore Services*, tuomio 9.3.2006 (Kok., s. I-2263, 32 kohta).

21 – Ks. asia C-12/92, *Huygen ym.*, tuomio 7.12.1993 (Kok., s. I-6381, 17 ja 18 kohta) ja edellä alaviitteessä 20 mainittu asia *Beemsterboer Coldstore Services*, tuomion 34 kohta.

22 – Edellä alaviitteessä 21 mainitussa asiassa *Huygen ym.* yhteisöjen tuomioistuin totei, että tavanomainen seuraus siitä, että jälkitarkastuksen tulos on negatiivinen, on lähtökohtaisesti se, että tuojavaltio vaatii tullien, joita ei ole maksettu tuonnin yhteydessä, maksamista; ks. 19 kohta.

23 – Ks. analogisesti julkisasiamies Kokottin edellä alaviitteessä 20 mainitussa asiassa *Beemsterboer Coldstore Services* esittämän ratkaisuehdotuksen 36–44 kohta. Ratkaisuehdotuksessa todetaan, että kun jälkitarkastuksissa ei voida todeta yksiselitteisesti, ovatko EUR.1-tavaratodistukset virheellisiä vai virheettömiä, on katsottava, että kyseisten tavaroiden alkuperä on tuntematon ja että tavaratodistus on tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen alakohdan nojalla virheellinen. Sekoittamalla Jamaikasta ja Kiinasta peräisin olevat tekstiilit ja siten saattamalla ne sellaisiksi, ettei niitä voida erottaa toisistaan, viejät ovat itse asiassa ”pilanneet” kyseessä olevat tekstiilit ja saaneet aikaan sen, että lähtökohtaisesti ja sen vuoksi, ettei tiettyjen tekstiilierien jamaikalaisesta alkuperästä ole näyttöä, mihinkään kyseessä olevista tekstiileistä ei sovelleta etuuskohtelua.

24 – Ks. analogisesti edellä alaviitteessä 8 mainitut yhdistetyt asiat *Faroe Seafood ym.*, jonka 63 ja 64 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totei, että silloin, kun Färsearilta peräisin olevia katkarapuja on käsitelty sellaisessa färsearelaisessa tehtaassa, jossa käsitellään myös kolmansista maista peräisin olevia katkarapuja, viejän on kaikin mahdollisin tavoin näytettävä, että Färsearilta peräisin olevat katkaravut on fyysisesti erotettu muualta peräisin olevista katkaravuista. Jos tällaista näyttöä ei esitetä, katkarapujen ei enää voida katsoa olevan peräisin Färsearilta ja tämän vuoksi EUR.1-tavaratodistuksen ja etuustariffin on katsottava olevan väärin perusteiden myönnetty.

41. Tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdassa säädetään tietyistä poikkeuksista 220 artiklan 1 kohdassa vahvistettuun perintäperiaatteeseen. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että tuonti- tai vientitullien palauttaminen tai peruuttaminen, joihin voidaan ryhtyä vain tiettyjen edellytysten täytyessä ja nimenomaisesti säädettyissä tilanteissa, muodostaa poikkeuksen tavanomaiseen tuonti- ja vientimenettelyyn, joten säännöksiä, joissa säädetään tällaisesta palauttamisesta tai peruuttamisesta, on tulkittava suppeasti. Koska ”vilpitön mieli” on välttämätön edellytys, jotta tuonti- tai vientitullien palauttamista tai peruuttamista voidaan hakea, tämä merkitsee, että tätä käsitettä on tulkittava siten, että palauttamis- tai peruuttamistapauksia on lukumääräisesti vähän.²⁵

42. Tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset eivät kirjaa tuontitulleja tileihin jälkikäteen, jos samanaikaisesti täyttyy kolme edellytystä. Ensinnäkin tullien kantamatta jättämisen on pitänyt johtua toimivaltaisten viranomaisten omasta virheestä, näiden viranomaisten virheen on pitänyt olla luonteeltaan

sellainen, ettei vilpittömässä mielessä toimunut tullivelan maksamisesta vastuussa olleen ole voinut kohtuudella havaita sitä, ja tullivelan maksamisesta vastuussa ollut on pitänyt tulli-ilmoituksessaan noudattaa kaikkia voimassa olevia säännöksiä.²⁶ Kyseisten toimijoiden perusteltua luottamusta suojataan siten tiettyin edellytyksin tilanteessa, jossa tulliviranomaiset ovat tehneet virheitä, jotka koskevat tavaroiden tullietuuskohdeltuun oikeuttavaa asemaa.

43. Pääasiassa on kyse ensimmäisestä edellä mainitusta edellytyksestä eli siitä, katsotaanko tulliviranomaisten tehneen virheen. Kun jälkitarkastuksessa ei voida vahvistaa EUR.1-tavaratodistuksessa ilmoitettua tavaroiden alkuperää, mainittu todistus on katsottava tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuksi ”virheelliseksi todistukseksi”²⁷ ja tulliviranomaisten katsotaan tehneen virheen.

44. Tulliviranomaisten ei kuitenkaan tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti ole katsottava tehneen virhettä, jos ne ovat antaneet EUR.1-tavaratodistukset viejän toimittaman virheellisen tiedon perusteella. Tällaisessa tilanteessa kyseiset tullit

25 – Ks. asia C-552/08 P, Agrar-Invest-Tatschl v. komissio, määräys 1.10.2009 (Kok., s. I-9265, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 – Asia C-499/03 P, Biegi Nahrungsmittel ja Commonfood v. komissio, tuomio 3.3.2005 (Kok., s. I-1751, 46 kohta).

27 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Beemsterboer Coldstore Services, tuomion 35 kohta.

voidaan kantaa. Todistustaakka on tulliviranomaisilla, jotka haluavat kantaa tuontitulleja, ja niiden on osoitettava, että virheellisten EUR.1-tavaratodistusten antaminen johtui viejän antamasta tosiasioita koskevasta virheellisestä selvityksestä.²⁸

45. Sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 28 artiklan 1 kohdassa määrätään, että viejä on velvollinen säilyttämään asiakirjat, joilla todistetaan tuotteiden alkuperä kolmen vuoden ajan.

46. Silloin, kun viejä ei ole lakisääteisestä velvollisuudestaan huolimatta säilyttänyt asianmukaisia asiakirjoja, joilla todistetaan kyseessä olevien tuotteiden alkuperäasema, ja tulliviranomaisten on tämän takia mahdollonta esittää tarvittavat todisteet siitä, että EUR.1-tavaratodistukset perustuivat viejän antamaan virheettömään tai virheelliseen selvitykseen tosiasioista, tullivelan maksamisesta vastuussa olevan on osoitettava, että AKT-valtion viranomaisten kyseisten tavaroiden osalta antamat EUR.1-tavaratodistukset

perustuivat virheettömään selvitykseen tosiasioista.²⁹

47. Mielestäni tästä seuraa, että kun viejä ei ole säilyttänyt asiakirjoja, joilla todistetaan tuotteiden alkuperä, tullivelan maksamisesta vastuussa oleva – tässä tapauksessa Afasia – ei voi menestyksekkäästi vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan nojalla luottamussensuojan periaatteeseen pelkästään väittämällä, että osa tavaroista voi mahdollisesti täyttää alkuperää koskevat edellytykset ja niihin voidaan mahdollisesti soveltaa etuuskohtelua. Afasian on näytettävä tämä seikka toteen.

48. Asiassa Huygen ym. yhteisöjen tuomioistuimissa katsoi, että ainoastaan viejällä on velvollisuus pitää hallussaan tuotteiden alkuperän todistavia asiakirjoja.³⁰ Jos EUR.1-tavaratodistuksia ei voida tarkastaa jälkikäteen force majeure -systä, eli asianomaisesta viejästä riippumattomien, epätavallisten ja ennalta arvaamattomien olosuhteiden takia, kaikesta noudatetusta huolellisuudesta huolimatta, tuontitulleja ei voida kantaa.³¹

28 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia *Beemsterboer Coldstore Services*, tuomion 39 kohta.

29 – Ks. tältä osin edellä alaviitteessä 20 mainittu asia *Beemsterboer Coldstore Services*, tuomion 40–46 kohta.

30 – Edellä alaviitteessä 21 mainittu asia, tuomion 34 kohta.

31 – *Ibid.*, tuomion 31 kohta.

49. Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että Afasia väittää, että Jamaikalla olleet asianomaiset asiakirjat menetettiin hirmumyrskyn vuoksi ja että tätä väitettä ei riitautettu. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia paitsi tällaisen väitteen totuudenmukaisuus, myös se, muodostavatko olosuhteet, joissa asiakirjat menetettiin, edellä mainittujen edellytysten mukaisen force majeure -tilanteen, ja se, eikö viejällä ole mitään mahdollisuutta toisintaa kyseessä olevien asiakirjojen sisältöä kopioiden tai muun näytön avulla.

on tarkastettava, saattoiko ARH ja erityisesti Afasia hankkia samaan yritysyhmään kuuluvilta yrityksiltä todisteita, esimerkiksi tarkastettua kirjanpitoa, jotka voisivat olla avuksi pääasiassa kyseessä olevien tekstiilien alkuperää varmistettaessa.

50. Huomautan tässä yhteydessä, että pöytäkirjan mukaisesti – kansallisen tuomioistuimen tarkastuksia koskevin varauksin – ARH hankki tuotteensa³² poikkeustapauksia lukuun ottamatta Kiinasta. Hong Kongiin sijoittautuneet, Afasia-yritysyhmään kuuluvat yritykset laskuttivat Kiinasta toimitetut tavarat. Kun otetaan huomioon Afasia-yritysyhmään kuuluvien yritysten väliset, ilmeisesti erittäin läheiset kaupalliset ja muut oikeudelliset siteet,³³ kansallisen tuomioistuimen

51. Tämän vuoksi katson, että kun viejä ei ole lakisäätöisestä velvollisuudesta huolimatta säilyttänyt asianmukaisia asiakirjoja, joilla todistetaan tavaroiden alkuperäasema ja tulliviranomaisten on tämän takia mahdotonta esittää tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan kolmannen alakohdan mukaisesti tarvittavat todisteet siitä, että kyseessä olevia tavaroita koskevat EUR.1-tavaratodistukset perustuivat viejän antamaan virheettömään tai virheelliseen selvitykseen tosiasioista, tullivelan maksamisesta vastuussa oleva ei voi menestyksekkäästi vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan nojalla luottamuksen suojan periaatteeseen pelkästään väittämällä, että osa tavaroista voi mahdollisesti täyttää alkuperää koskevat edellytykset. Tullivelan maksamisesta vastuussa olevan on näytettävä toteen, että kyseessä olevat tavarat täyttävät alkuperää koskevat edellytykset, ellei kyseessä ole force majeure -tilanne.

32 – ”Eli tekstiilituotteet, etiketit ja/tai vastaavat vaatteiden valmistuksessa tai viimeistelyssä käytettävät liitännäistuotteet, koneet, mukaan lukien varaosat.”

33 – Pöytäkirjasta ilmenee, että kaikki Afasia-yritysyhmään kuuluvat yritykset ovat kahden saman henkilön omistamia.

VI Ratkaisuehdotus

52. Ehdotan näin ollen, että unionin tuomioistuin vastaa Bundesfinanzhofin (Saksa) esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

- 1) Euroopan komissio voi Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten (AKT-valtiot) sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen, Cotonoussa 23.6.2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan 7 kohdan mukaisesti suorittaa alkuperäselvityksen jälkitarkastuksen AKT-viejävaltiossa, jos AKT-valtio on huolehtinut siitä, että komissio suorittaa kyseisen jälkitarkastuksen sen puolesta, tai pyytänyt komissiota suorittamaan sen puolestaan ja jos kyseinen AKT-valtio on ilmoittanut selkeästi asiakirjassa, joka on sellaisen henkilön päiväämä ja allekirjoittama, joka vaikuttaa olevan toimivaltainen edustamaan sitovasti tätä valtiota, että AKT-valtio on vahvistanut ja siten hyväksynyt kyseisen tarkastusten tulokset. Komissio voi ilmoittaa nämä tulokset tuojajäsenvaltion tulliviranomaisille.

- 2) Kun viejä ei ole lakisääteisestä velvollisuudestaan huolimatta säilyttänyt asianmukaisia asiakirjoja, joilla todistetaan tavaroiden alkuperäasema ja tulliviranomaisten on tämän takia mahdotonta esittää yhteisön tullikoodeksista (jäljempänä tullikoodeksi) 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan kolmannen alakohdan mukaisesti tarvittavat todisteet siitä, että kyseessä olevia tavaroita koskevat EUR.1-tavaratodistukset perustuivat viejän antamaan virheettömään tai virheeliseen selvitykseen tosiasioista, tullivelan maksamisesta vastuussa oleva ei voi menestyksekkäästi vedota tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan nojalla luottamuksensuojan periaatteeseen pelkäämään väittämällä, että osa tavaroista voi mahdollisesti täyttää alkuperää koskevat edellytykset. Tullivelan maksamisesta vastuussa olevan on näytettävä toteen, että kyseessä olevat tavarat täyttävät alkuperää koskevat edellytykset, ellei kyseessä ole force majeure -tilanne.